

Obšívaná kulička

Návod na výrobu korálkového šperku

Za každým novým vzorem a za každým novým návodem stojí spousta hodin práce, spousta probdělých nocí, polámaných jehel a rozpíchaných prstů. Pokud se rozhodnete podle tohoto návodu tvořit, dodržujte prosím následující podmínky:

Návod je určen pro soukromé použití účastníků kurzu.

Bez písemného svolení autora je zakázáno tento návod dále prodávat, kopírovat, sdílet, publikovat v tištěných médiích, přepracovávat, vydávat za vlastní a používat pro výuku na kurzech.

Prodej výrobků podle tohoto návodu je povolen, ale nesmí se jednat o sériovou výrobu – prodávejte jen to, co vyrobíte vlastníma rukama a při prodeji si stanovte rozumnou cenu, ve které budou zahrnuty všechny výrobní i režijní náklady i důstojné ohodnocení vaší práce.

Prodej rukodělných výrobků „pod cenou“ škodí vám i všem šikovným lidem ve vašem okolí.

Pokud budete své výrobky podle tohoto návodu prodávat či vystavovat online, budu ráda pokud k nim uvedete moje jméno či odkaz na můj web či FB stránku. Děkuji že tyto podmínky respektujete a umožňujete mi tak dále tvořit a sdílet s vámi své nápady a inspiraci.

Kuličky obšívané peyote stehem

Obtížnost: Návod je vhodný pro zdatnější začátečníky, znalost peyote stehu výhodou

Materiál (základní kulička 8mm):

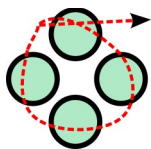
- Plastový či dřevěný výplňový korálek o průměru 8mm
- Japonský rokajl o velikosti 11/0
- Jehla a nit na šití z korálků (Nymo, Fireline)
- Kovodíly a návlekové materiály ke kompletaci, dle požadovaného typu šperku

Předstartovní tipy:

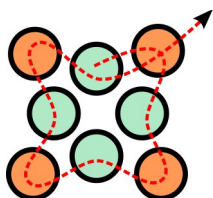
- Tohle je prostě klasika všech klasik a určitě na internetu naleznete i návody, které se budou od tohoto mírně lišit. Je to tak v pořádku a pokud se vám podle některého nebude dařit, prostě zkuste jiný, najděte si ten, který vám bude vyhovovat nejvíc.
- V návodu je popsán postup obšívání základní 8mm kuličky, ve zkratce budou zmíněny i postupy obšívání jiných velikostí
- Pro přehlednější šití použijte při prvních pokusech dvě barvy rokajlu (stejně značky) a po každé řadě barvy prostřídejte.
- Na všechny postupy uvedené v tomto návodu byl použit klasický kulatý rokajl (Round) velikosti 11/0 značek TOHO či Miyuki. Vzhledem k mírně zploštělému tvaru preferuji na obšívání kuličky rokajl Miyuki, nicméně obstojných výsledků dosáhnete i s běžnějším rokajlem TOHO.
- Budete-li chtít pracovat s jinými značkami či velikostmi rokajlu, možná bude potřeba postupy z návodu mírně upravit či zvolit jiné velikosti výplňových korálků.
- Hotová obšíť kulička je vždy přibližně o 4mm větší než byla samotná výplň.
- Pokud zatím nemáte žádné zkušenosti korálkováním, doporučuji nejdříve prostudovat články na adrese: <http://zrzavakocka.cz/zaciname-s-koraliky/> – především pak díly 13 a 14, věnované základům šitého šperku
- a poté vyzkoušejte návod na adrese <http://bit.ly/2T9X-peyote> (dutinky a spirály šité peyote stehem) – především se seznamte s konceptem "přechodu o řadu výš", který budeme při obšívání kuliček často používat.

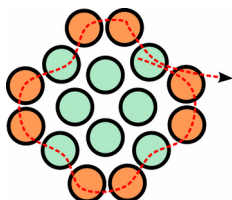
1) Navlékněte 4x 11/0, korálky posuňte na konec nitě a konce svažte tak, aby vznikl kroužek

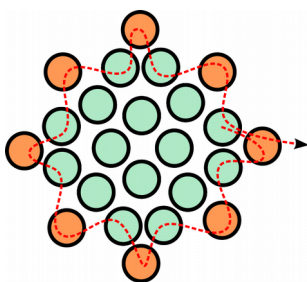
2) Mezi čtyři původní rokajly přidejte po jednom novém rokajlu. Na konci řady se přesuňte do prvního nově přidaného korálku z řady

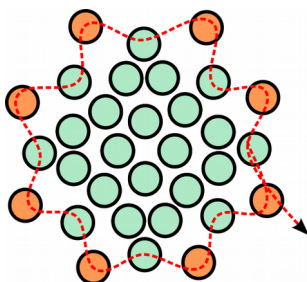
3) Mezi "rohové" rokajly přidejte po dvou nových rokajlech (rozšiřování - z původních čtyř korálků máme čtyři dvojice)

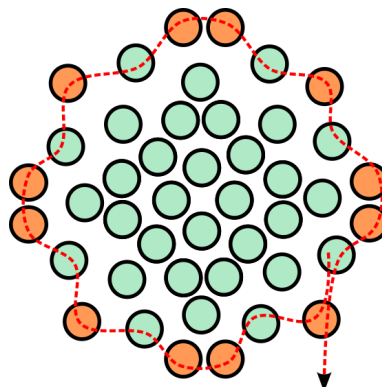
4) Mezi všechny rokajly z předchozí řady přidejte po jednom novém rokajlu (rozšiřování - z původních čtyř dvojic máme osm samostatných korálků)

5) Mezi všechny rokajly předchozí řady přidejte po jednom novém rokajlu (rovná řada)

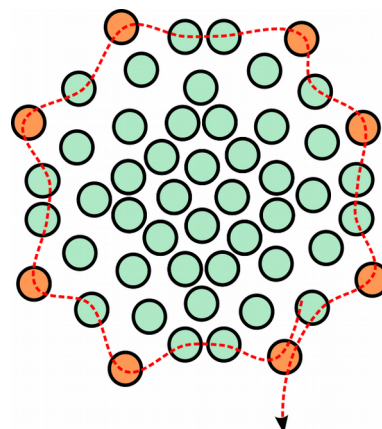

6) Do mezery nad předchozí rozšiřování přidejte dva rokajly, do všech ostatních mezer přidejte jen po jednom rokajlu (rovná řada se zdvojením).

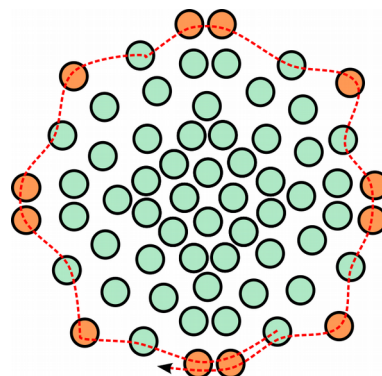

7) Mezi všechny rokajly (a dvojice rokajlů) přidejte po jednom novém rokajlu (rovná řada).

Pozor - dvojice rokajlů z předchozí řady nebudeme "rozešívát" jako v kroku 4, ale budeme je provlékat společně, jako by se jednalo o jeden korálek!

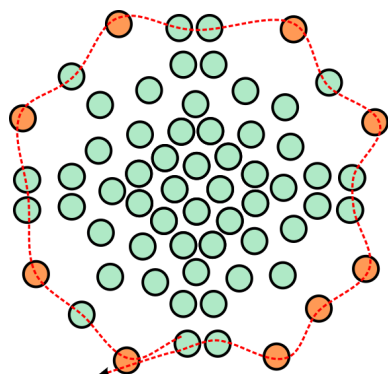

8) Do mezery nad předchozí rozšiřování přidejte dva rokajly, do všech ostatních mezer přidejte jen po jednom rokajlu (rovná řada se zdvojením).

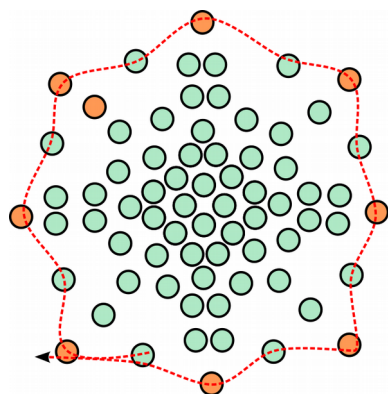

9) Mezi všechny rokajly (a dvojice rokajlů) přidejte po jednom novém rokajlu (rovná řada).

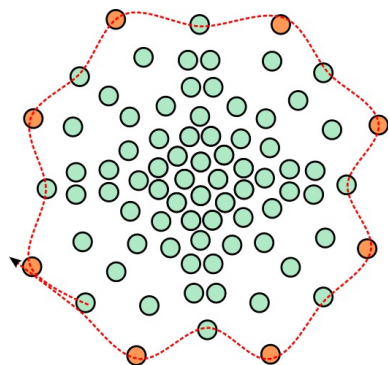
Pozor – dvojice rokajlů z předchozí řady nebudeme "rozešívat) jako v kroku 4, ale budeme je provlékat společně, jako by se jednalo o jeden korálek!

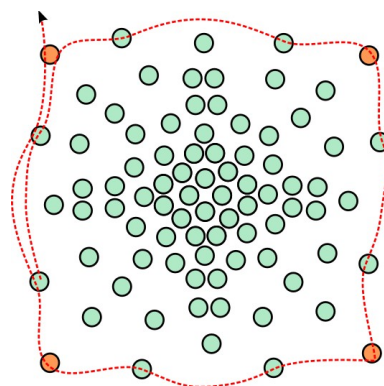
10) Mezi všechny rokajly předchozí řady přidejte po jednom novém rokajlu (rovná řada)

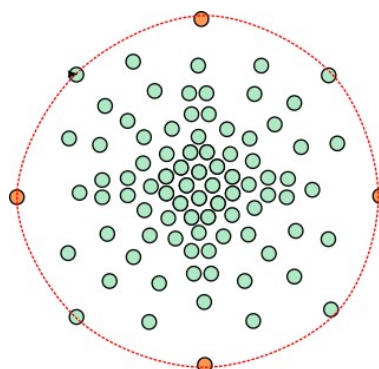
11) Mezi všechny rokajly předchozí řady přidejte po jednom novém rokajlu (poslední rovná řada).

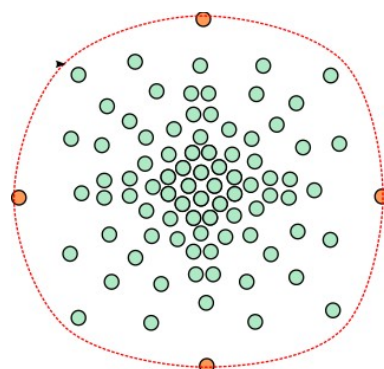
12) Do mezery nad původním rozšiřováním nepřidávejte nic – bez korálku provlékněte jehlu do další mezery. Do následující mezery přidejte jeden rokajl. Opakujte do konce řady (uzavírání – z původních osmi korálků máme čtyři). Na konci řady se přesuňte do prvního přidaného rokajlu z aktuální řady.

13) Mezi rokajly předchozí řady přidejte po jednom novém rokajlu (uzavírání).

14) Poslední čtyři rokajly již jenom pevně stáhněte k sobě. Pevně zapošijte a odstříhnete konce nitě. Kulička je hotová.

Obšívání jiných rozměrů kuliček (teorie pro náročné)

Obecně vzato postupujeme obdobně jako u základní 8mm kuličky. Začneme poměrně malým počtem korálků (4,5 nebo 6) a rozšiřujeme, následně šijeme několik rovných řad (ve kterých můžeme používat "zdvojené" a v některých případech i ztrojené korálky) a jakmile se dostaneme s rovnými řadami kousek za "polovinu" výplňového korálku, začínáme ubírat.

Přidávání – rozšiřování – jsme si ukázali u 8mm kuličky v řadách 3 a 4 kde jsme přidali v jedné řadě po dvou korálcích a v řadě následující jsme mezi ně všili ještě po jednom dalším. Tento postup můžeme libovolně opakovat – pátá a šestá řada by se ušily stejným způsobem, nicméně v sedmé řadě by se nově přidané dvojice neprošívaly společně, ale rozešívaly by se podobně jako v řadě 4.

Šití rovných řad spočívá v tom, že do každé mezery přidáme po jednom novém korálku, nikde nic nerozšiřujeme a nikde nic neubíráme. Pokud ale i v rovných řadách potřebujeme dosáhnout mírného tvarování, můžeme do mezery vložit najednou dva (a nebo i tři) korálky – ty ale v další řadě nebudeme "rozšiřovat", ale budeme je prošívát společně. U 8mm kuličky jsme takto postupovali v řadách 6 a 8.

Ubírání – jakmile jsme se s rovnými řadami dostali "za polovinu" výplňového korálku, je na čase ubírat. Tedy v těch samých místech, kde jsme přidávali jeden korálek mezi dvojici korálků nyní prošíjeme sousední dva korálky přímo. Platí že:

- kolikrát jsme v první polovině korálku rozšiřovali, tolikrát musíme v druhé polovině ubírat
- měli bychom ideálně ubírat v těch samých místech jako jsme přidávali, aby kulička zůstala symetrická
- na konci práce bychom se měli dostat k tomu samému počtu korálků, se kterým jsme začínali

Utahování

Kulička je poměrně problematická z hlediska utahování. Při šití první poloviny máme často tendenci utahovat extrémně pevně a to u "hranatějších" typů korálků (TOHO nebo Matubo, případně i Miyuki Delica) může vést ke hranatým, vystupujícím rohům. Při uzavírání je naopak pevné utahování žádoucí, protože chceme aby korálky seděly těsně u sebe. Proto doporučuji, pokud jste zvyklí utahovat spíše pevněji, u první poloviny můžete trochu "zvolnit", naopak pokud s utahováním bojujete, zaměřte se zejména na druhou polovinu korálku a nebojte se v případě nutnosti řadu prošívat dvakrát.

Bacha na rokajl!

Pokud už máte něco našito, určitě už víte, jak to s tím rokajlem chodí. Jednotlivé značky se od sebe mohou mírně lišit tvarem či velikostí – třeba takové TOHO nebo Matubo je ve směru návleku delší a celkově tak trochu hranatější, kdežto Miyuki a Preciosa jsou zase více zploštělé a ve směru návleku kratší. Takže postup, který máte „ozkoušený“ s jednou značkou rokajlu už s nějakou jinou značkou nemusí fungovat a už budete muset zaexperimentovat.

Také ale počítejte s tím, že snad žádné korálky nejsou vždy zcela 100% pravidelné. Některým značkám ta pravidelnost jde lépe, některým hůře, ale raději předem počítejte s tím, že nějaké nepravidelnosti nastat mohou – a to v rámci jedné barvy

a nebo mezi jednotlivými výrobními várkami – a taky počítejte s tím, že i tyto nepravidelnosti se při obšívání kuliček mohou projevit. Takže pokud vám najednou stokrát ozkoušený postup hapruje a kulička nevypadá hezky a přitom jste si jistí, že jste nikdy neudělali chybu, může to být právě tento případ.

Někdy ale i tyto nepravidelnosti můžeme použít v náš prospěch – můžeme si při práci vybírat tenší či silnější korálky, podle toho jaké zrovna potřebujeme (více v sekci „troubleshooting“ na straně 9).

A taky bacha na výplně!

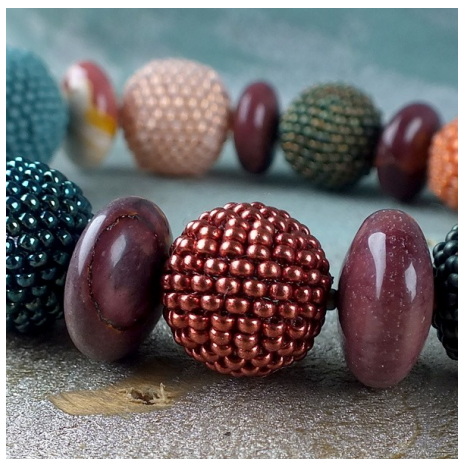
S mírnými nepravidelnostmi se můžete setkat i u výplňových korálků.

Klasicky se jako výplně používají plastové a nebo dřevěné výplňové korálky – obvykle kvůli nízké váze a dobré dostupnosti. Počítejte ale s tím, že plastové výplně mohou být o nějakou tu desetinu milimetru menší než je udávaný rozměr. Dřevěné korálky se od sebe mohou velice výrazně lišit kvalitou – u těch kvalitnějších obvykle odpovídají a nebo dokonce mohou být v některém směru o něco málo větší, ty méně kvalitní pak občas mohou být i tvarově nepravidelné či mírně zdeformované. Nic z toho pro nás ale není problém – ba naopak, jediné co to znamená je to, že máme víc možností na výběr.

Každopádně prosím berte následující postupy spíše jako “odrazový bod” a bude-li třeba, nebojte se postup upravit a přizpůsobit aktuální situaci.

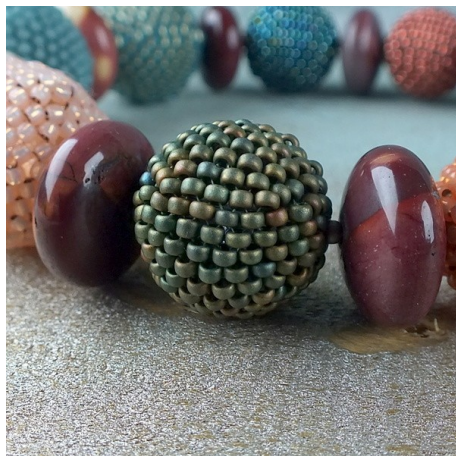
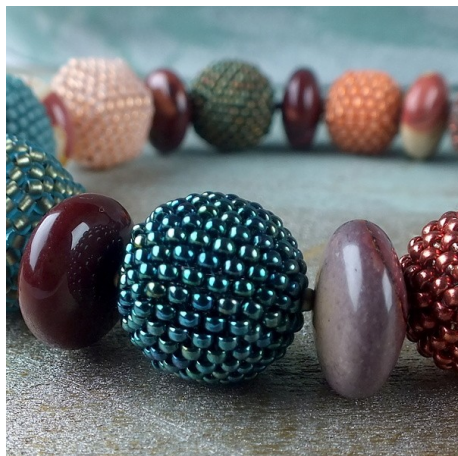
8mm – začátek na 4 kusy, jedno rozšiřování, uprostřed dvě zdvojené řady po dvou. Nejlépe funguje rokajl Miyuki, ale můžete použít i TOHO (s rokajlem TOHO může být výsledek trochu hranatější a jako výplň můžete použít i kuličku trochu větší než 8mm – já typicky pro Miyuki používám plastovou a pro TOHO trochu větší dřevěnou výplň).

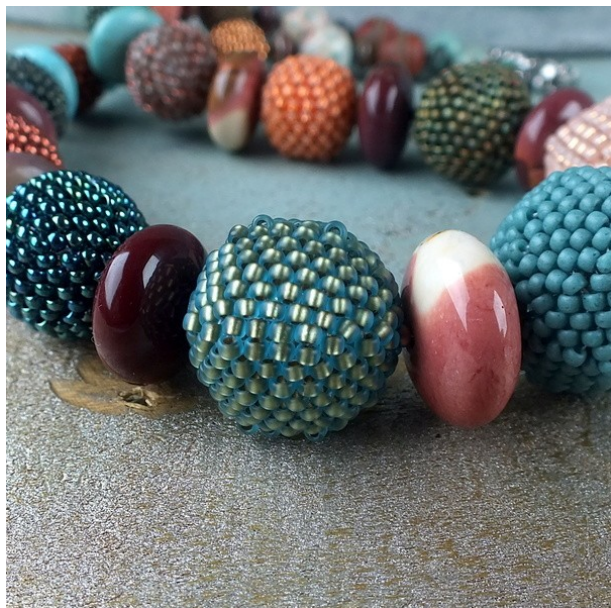
12mm – začátek na 5 kusů, jedno rozšiřování, uprostřed jedna zdvojená, dvě ztrojené, jedna zdvojená (Miyuki) a nebo všechny čtyři prostřední zdvojené (TOHO).

Nešije se úplně dobře, u rokajlu Miyuki (metalická červená, matná měděná) se poměrně špatně uzavírá a mezi korálky mohou zůstat menší mezery.

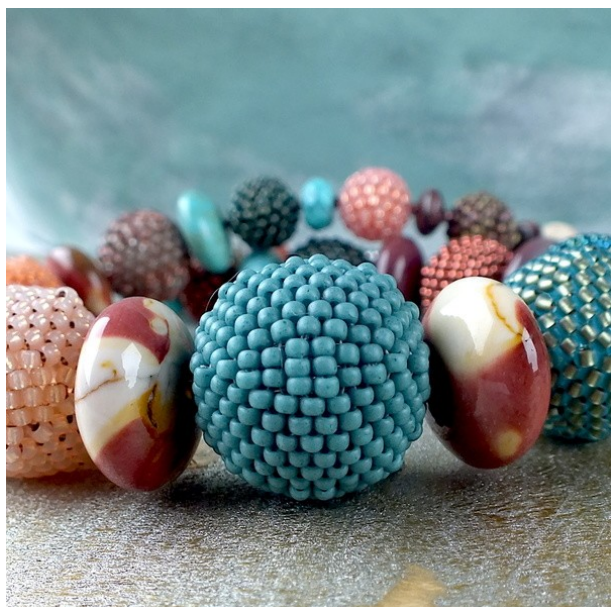
Z rokajlu TOHO (mléčná oranžová) je i při uvedené modifikaci kulička spíš volnější a možná by snesla i 13mm výplň.

14mm – začátek na 5 kusů, dvojí rozšiřování, uprostřed jen rovné řady, žádné zdvojené korálky. Po 8mm nejjednodušší obšívání. Jen Miyuki.

16 – 17 mm – začátek na 5 kusů, dvojí rozšiřování, uprostřed postačí rovné řady, občas možno ušít čtyři zdvojené, dle výrobní várky korálků. Jen TOHO.

18mm – začátek na 5 kusů, dvojí rozšiřování, uprostřed dvě zdvojené, dvě ztrojené a dvě zdvojené řady. Jen TOHO.

Vzorování

Svislé pruhy (jako na růžovo-oranžových náušnicích na fotce vpravo) – v tomto typu vzoru krásně vynikne posloupnost přidávání a ubírání, doporučuji jej tedy klidně i u vaší první šité kuličky. Pruhy vytvoříme jednoduše tak, že použijeme dvě barvy rokajlu a v každé řadě je budeme střídat.

Vodorovné pruhy – použijeme dvě či více barev rokajlu a každou barvou ušijeme alespoň dvě řady po sobě. Tím můžeme vytvořit různě široké vodorovné pruhy.

Spirály – populární vzor, vypadá složitě, ale ve skutečnosti patří k těm jednodušším. V první řadě (základním kroužku) zkombinujete dvě barvy rokajlu. Můžete například navléci polovinu korálků v barvě A a druhou polovinu v barvě B, navléci po jednom korálku od každé barvy na střídačku a nebo použít jenom jeden korálek v kontrastní barvě. Dále pokračujte běžným postupem, s tím ale že vždy budete při šití přidávat tu barvu, ze které vám aktuálně vychází nit (princip vycházející z Celliniho spirály, viz odkaz na druhé stránce návodu).

Šířka spirály je ovlivněna tím, jak budete pracovat s barvami při rozšiřování. Řekněme že vycházíte z korálku barvy A a máte rozšiřovat nebo zdvojovat – tedy v dalším kroku musíte přidat dva korálky.

- Pokud pravidlo „přidávám to z čeho vycházím“ pojmete tak, že **oba dva nově přidávané korálky přidáte v barvě A**, vytvoříte **spirálu, která se bude směrem ke středu kuličky rozšiřovat** a při uzavírání zase zužovat (takže třeba něco podobného jako vidíte na fotce výše).
- Pokud ale v tom samém případě přidáte **první korálek v barvě A a druhý už v barvě B** a budete dále pokračovat dle pravidla “přidávám to z čeho vycházím”, získáte **tenkou spirálku, širokou pouze na jeden korálek**.

Velmi snadno se též vytváří **barevné přechody** či **náhodné mixy barev**.

Troubleshooting aneb když to nefunguje

Kulička je příliš "hranatá", korálky tvoří "rohy"

Toto může být způsobeno příliš "hrnatými" korálky (TOHO nebo Matubo), příliš pevným utahováním, příliš malou výplní, příliš velkým počtem korálků v první řadě a nebo libovolnou kombinací výše uvedených. Nejjednodušším způsob jak toto opravit je zkusit obšít napasovat na trošku větší výplň (a případně této větší výplni přizpůsobit zbytek obšítí). Výplň obšítí vycpe a ne zcela ideální tvar nebude působit tak rušivě.

Kulička je na koncích příliš úzká, má podobný tvar jako citron.

Toto je obvykle způsobeno příliš malým počtem korálků v první řadě (například pokud se pokusíte obšít příliš velkou kuličku na čtyři korálky). Tohle buďto úplně stříhnete a nebo odpárejte předchozí rozšiřování a zkuste použít menší výplň.

Nedaří se mi kuličku uzavřít, jsou tam příliš vidět nitě

Pokud nitě prosvítají jen trochu, zkuste uzavírací řady prošíť opakovaně a tím je více stáhnout.

Pokud ale nitě prosvítají opravdu hodně, je spíše pravděpodobné, že jste začli uzavírat moc brzo (poměrně častá a klasická chyba), zkuste uzavírací řady vypárat a přidat ještě rovné řady – ideálně dvě, aby byla zachována symetrie, ale pokud vám dvě řady přijdou moc a tvoříte kuličku bez vzoru, takovou kde není nutné zachovávat symetrii, můžete přidat i jenom jednu a zkuste uzavírání znovu.

Obdobně pokud konec kuličky odstává, začli jste uzavírat příliš pozdě a naopak bude potřeba ideálně dvě (v případě kuličky bez vzoru možná i jen jednu) řadu vypárat.

Při uzavírání taky můžete s výhodou využívat možných drobných nepravidelností v rámci jedné výrobní várky rokajlu – i v těch nejpravidelnějších korálech se občas nějaká nepřesnost vyskytne a my toho prostě využijeme.

Pokud vám při uzavírání vznikají příliš velké mezery, ale na odpárání celé řady to ještě není, zkuste si vybírat ty „širší“ kusy. Pokud jsou naopak mezery spíše menší a hrozí že konec bude odstávat, vybírejte si na uzavírání spíš užší kusy.

Je to marné, tohle se prostě nedá uzavřít ...

Pokud se vám první polovina kuličky daří bez problémů, ale při té druhé potíte krev a klejete jak starej námočník, tak na to zkuste jít od lesa a ušít kuličku „napůl“. V praxi by to u naší základní 8mm kuličky vypadalo asi takto:

První polovina (nebo spíš první část, protože ony to přesné poloviny nebudou) bude odpovídat krokům 1-6 našeho postupu. Ušijeme, zapošijeme, odstříháme nit. **Druhá část** musí být o jednu řadu delší, aby korálky z jedné strany zapadaly do mezer na druhé straně. Takže druhá část bude odpovídat krokům 1-7. Ušijeme, můžeme zapošít, ale nestříháme.

Obě poloviny teď složíme k sobě, sezipujeme a teprve poté zapošijeme a stříháme.

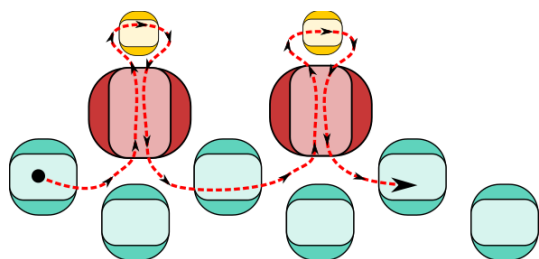
U jednobarevných kuliček to funguje bez problémů, jen je potřeba dobře spočítat řady a pohlídat si symetrii, aby rozšiřování u obou polovin sedělo přesně nad sebou. Pokud ale chcete vzorovat, bude celkem výzva dosáhnout toho, aby na sebe vzor navazoval.

Houston, máme problém!

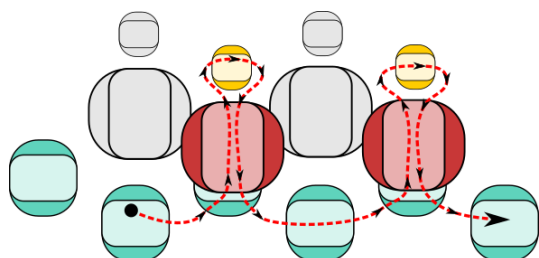
Celý je to nějaký divný, mám tam chybu ve stehu, přetaženou nit, rozbítej vzor nebo nějaké jiné obrovské průšvihy.

Jo, tohleto je špatný, ale nůžky ještě potřebovat nebudeme. Pěknou pravidelnou a rovnoměrnou obšívanou kuličku z toho asi už nevyrobíme, ale zajímavý a použitelný korálkový korálek z toho vyrobit zvládneme.

Co teda s tím? Připravte si **rokajl 8/0** (klidně i Demi Round 8/0 nebo něco podobného, můžou být i třeba drobné zlomky minerálů, malé rondelky nebo něco takového) a **rokajl 15/0** a prostě tu kuličku po celém povrchu pošijte.

Postupujte po jednotlivých řadách tak jak jste kuličku šili, **vycházejte** z jednoho rokajlu v obšití, přidáte jednu 8/0 a jednu 15/0, obě spustíte dolů, 8/0 provléknete jehlu směrem zpět (tedy dolů) a poté provléknete jehlu následujícím rokajlem v téže řadě obšití

Tedy, plus minus – není třeba úplně přesně bazírovat na tom, aby nad jedním rokajlem v původním obšití seděla přesně jedna 8/0 nebo tak něco, při práci samozřejmě musíme respektovat rozšiřování a zdvojování a samozřejmě musíme počítat s případnými chybami, které se nám v základu povedlo vyrobit.

Naším hlavním cílem je prostě a jednoduše rovnoměrně pošíť povrch kuličky rokajlem nebo jinými korálky, tak aby původní obšití prosvítalo jen minimálně. Není třeba postupovat nějak zvláště exaktně (zejména pokud pracujete třeba s nepravidelnými zlomky minerálů), běžte na to spíš podle citu.

Pokud chcete, můžete tímto způsobem pošíť jenom část kuličky a nebo takto našít jenom několik rokajlů na přesně daná místa, případně i toto zdobení můžete vzorovat. Pak už to ale bude o něco exaktnější záležitost a samozřejmě bude výhodou, pokud budete pracovat s přesně a bezchybně ušitým základem.